

Posudek bakalářské práce

Autor/ka práce a studijní obor: Zuzana Pokorná, Bohemistika III

Název práce: Klasická a moderní podoba pohádky: K. J. Erben aj. Mahen

Vedoucí bakalářské práce: Prof. PhDr. D. Tureček, DSc.

|   | HODNOCENÉ ASPEKTY PRÁCE                                                                                                                                                                                    | A | B | C | N | NN |
|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|----|
| 1 | Samostatnost zpracování, porozumění problematice, originalita práce                                                                                                                                        |   | x |   |   |    |
| 2 | Formulace cílů práce a jejich splnění                                                                                                                                                                      |   |   | x |   |    |
| 3 | Koncepce a struktura práce<br>(úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce)                                                                                                            | x |   |   |   |    |
| 4 | Práce s literaturou/ s prameny<br>(stav bádání, využití databází, práce s cizojazyčnou literaturou, interpretace a kritická reflexe textů, výběr a úplnost pramenné databáze, její kritika a interpretace) |   |   | x |   |    |
| 5 | Adekvátnost použitých metod a jejich aplikace                                                                                                                                                              |   |   | x |   |    |
| 6 | Formulace závěrů, příp. výsledky výzkumu                                                                                                                                                                   |   |   | x |   |    |
| 7 | Formální stránka práce<br>(grafická úprava, jazyková a stylistická úroveň)                                                                                                                                 |   | x |   |   |    |
| 8 | Formální stránka práce<br>(citační praxe a bibliografické odkazy)                                                                                                                                          |   |   | x |   |    |

|             |                 |           |                    |                  |
|-------------|-----------------|-----------|--------------------|------------------|
| A = výborně | B = velmi dobře | C = dobře | N = nelze hodnotit | NN = nevyhověl/a |
|-------------|-----------------|-----------|--------------------|------------------|

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Autorka vyšla ze zadání, kterému po formální stránce vyhověla. Slabší stránkou je ale analýza jednotlivých textů a jejich vzájemné porovnání. Bylo by vhodnější, více se opřít o Proppovu teorii a důsledněji ji aplikovat. Možná tu sehrálo roli, že text vznikl až v závěrečném časovém úseku před odevzdáním. Je ale potřeba podotknout, že na četnosti konzultací měla v minulém roce vliv i epidemická situace. V interpretacích ale – což je podstatné – převládá spíše intuitivně přímočarý než pojmově analytický přístup. Uvedme jen jeden možný doklad. Pokud autorka konstatuje shodu mezi Erbenem a Mahenem v zobrazování „sociálních problémů“, motivuje příslušné motivy následně: „Setkávali se s nimi ve svém běžném životě, a proto je zakomponovali do pohádek, kde se je snažili poměrně úspěšně řešit“ (s. 13). Byla ale Erbenova mytologická koncepce pohádky vskutku jakýmsi zárodkem „kritického realismu“, směřovaly jeho texty k „zlepšení světa“? Kolegyně Pokorná tu přespříliš nekriticky vyšla vstříc starší literatuře předmětu, konkrétně textům Věry Vařejkové, které by jí posloužily spíše *per negationem*. Důsledkem je i

poněkud anachronické, ekologizující pojetí přírodních motivů. Ale i konstelační stereotypy (kupříkladu postavení nejmladšího sourozence) je možno vysvětlit spíše narativní logikou a Propp tu poskytuje zásadní, bohužel nevyužitou oporu. Práce se tak rozpadá do dvou poněkud disparátních částí, kapitola o morfologii pohádky působí spíše jako appendix než jako užitečné metodologické východisko. Stranou pozornosti pak zůstala tak produktivní otázka, jakou je funkce a podoba nadpřirozených sil u obou autorů.

Argumentace a jazyk jsou sice na celkem slušné úrovni, ale občas narazíme na povážlivé pasáže. Uveďme opět jen jedinou. Autorka rozvíjí tezi trojího přírodního prostředí a komentuje: „Aniž bychom to mnohdy zaregistrovali, jedná se o určitou stylizaci do mnohem hlubšího souznění s přírodou“ (s. 16). Jak ale můžeme pracovat s čímkoli, co nezaregistrujeme? A co předložková vazba v druhé větě souvětí? Čtenář nakonec rozpozná, co se chtělo povědět, ale text mu vstříc nevychází. A není důraz na „přírodní motivy“ u Erbenů přeceněn? Jaké jiné než přírodní motivy by tu měly a mohly vzhledem k žánru a době být? Přece je ještě daleko k „pohádkám o mašinkách“, a i ony jsou možné jen jako kontrafaktura oné „klasické varianty. Mezi prsty tak propadla fantaskní, z hlediska reálné pravděpodobnosti fantazijně alternativní povaha pohádky, která ale není bez významu. Také jednoduchost, či spíše přímočarost Erbenova stylu je vysvětlena příliš přímočaře: „Snažil se tedy vypravovat své příběhy jednoduše, stejně jako si je vypravovali lidé mezi sebou“ (s. 18). Na jedné z mála konzultací se tato teze korigovala odkazem na reálné zápisy orálního folklóru u Kubína či jinde. Bohužel bez efektu.

Na druhou stranu je potřeba ocenit, že autorka se snažila o co nejpečlivější práci, materiál probrala v jeho úplnosti, pokusila se navrhnout pořadající kategorie. Snad je skutečně na vině také kovidová doba a nebýt jí, byl by výsledek přeci jen jiný.

Bakalářskou práci **doporučuji** k obhajobě.

**Navrhovaná klasifikace:** dobře

V Českých Budějovicích, 12. 5. 2022

.....  
podpis vedoucího bakalářské práce

|                     |         |             |       |           |
|---------------------|---------|-------------|-------|-----------|
| Stupeň klasifikace: | výborně | velmi dobře | dobře | nevyhověl |
|---------------------|---------|-------------|-------|-----------|